



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 3: Προβολή πολιτικής: Προστασία του τοπίου στην Ευρώπη

Έκθεση σύστασης πολιτικής

Περιεχόμενα

Έκθεση σύστασης πολιτικής	1
Εισαγωγή	2
Το έργο GEOLAND	2
Μεθοδολογία της έκθεσης	3
Περιοχές NATURA 2000	3
Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο	5
Αρχές ΕΣΤ	6

<u>Διαδικασίες συμμετοχής</u>	9
<u>Εφαρμογή της ευρωπαϊκής πολιτικής για το τοπίο σε ευρωπαϊκή κλίμακα</u>	10
<u>Σύστημα πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο</u>	12
<u>Διασυνοριακά τοπία</u>	13
<u>Βραβείο Τοπίου και Διεθνής Ημέρα Τοπίου</u>	13
<u>Αναφορές</u>	13

Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει έρευνα σχετικά με τις εξελίξεις της ευρωπαϊκής, εθνικής και περιφερειακής πολιτικής για το τοπίο όσον αφορά την προστασία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό του τοπίου.

Η κύρια ομάδα-στόχος της παρούσας έκθεσης είναι οι φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από διάφορες χώρες. Η έκθεση τους προσφέρει παραδείγματα ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών πολιτικών για το τοπίο και ένα πρότυπο που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να συλλέξουν πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές στη δική τους περιοχή, προκειμένου να αξιολογήσουν το ποσοστό εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο (ΕΣΤ) και τον τρόπο συμμόρφωσής τους με αυτήν.

Οι συστάσεις πολιτικής παρέχουν πολύτιμα αποτελέσματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν όχι μόνο από ερευνητές και ακαδημαϊκούς, αλλά και από δημόσιες αρχές και ΜΚΟ που ενδιαφέρονται για την παρακολούθηση του τοπίου και του αντίκτυπου των πολιτικών.

Οι διαφορετικές προσεγγίσεις που παρουσιάζονται εδώ, επιτρέπουν στους φοιτητές να συγκρίνουν τις διαφορές μεταξύ των πολιτικών των διαφορετικών κυβερνητικών οργανισμών και με βάση λεπτομερή έρευνα να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητά τους. Επιπλέον, οι σπουδαστές θα έχουν την ευκαιρία να αξιολογήσουν το ρυθμό εφαρμογής του ΕΣΤ στις χώρες τους.

Το έργο GEOLAND

Το GEOLAND είναι ένα πρόγραμμα Erasmus Plus για την τριτοβάθμια εκπαίδευση που έχει ως στόχο να προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία στους φοιτητές ΑΕΙ να μελετήσουν τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο (ΕΣΤ), η οποία έχει υιοθετηθεί σε διάφορες χώρες της ΕΕ, και να παρουσιάσει τον τρόπο με τον οποίο οι δημόσιες αρχές έχουν υιοθετήσει πολιτικές και μέτρα σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο για την προστασία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό των τοπίων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Συγκεκριμένα, οι εταίροι του GEOLAND έχουν επικεντρώσει τις τοπικές τους δραστηριότητες σε περιοχές NATURA 2000.

Οι στόχοι του GEOLAND είναι:

- να διερευνήσει και να αναπτύξει εκπαιδευτικές διαδικασίες για την αποτελεσματική συμμετοχή των φοιτητών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη λήψη αποφάσεων για τη διαχείριση του τοπίου, το σχεδιασμό και την προστασία των περιοχών NATURA 2000.
- να επιτρέψει την υιοθέτηση νέων τρόπων για την εμπλοκή και την ενδυνάμωση των φοιτητών ΑΕΙ στην περιβαλλοντική επιστήμη και την τόνωση της συμμετοχικής λήψης αποφάσεων. Ειδικότερα, θα δώσει την ευκαιρία στους φοιτητές, τους ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των πολιτών που ενδιαφέρονται για τον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών τοπίου, να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στον καθορισμό δεικτών βιωσιμότητας των επιθυμητών στόχων ποιότητας του τοπίου (Landscape Quality Objectives/LQO).
- να προσδιορίσει και να συνοψίσει την περιβαλλοντική/πολιτιστική διαστρωμάτωση στα εξεταζόμενα τοπία μέσω μιας εξελιγμένης Αξιολόγησης Χαρακτήρα Τοπίου . Με βάση αυτή την Αξιολόγηση, θα αξιοποιηθούν οι δυνατότητες των γεωχωρικών τεχνολογιών (Παρατήρηση της Γης και Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών) και των διαδικτυακών εφαρμογών ΓΣΠ.
- ενθάρρυνση/εισαγωγή καινοτόμων παιδαγωγικών μεθόδων (επιστήμη των πολιτών), τεχνολογιών και σύγχρονων προσεγγίσεων στις σπουδές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη, ενώ παράλληλα θα αντιμετωπίζονται θέματα διδασκαλίας και μάθησης για το τοπίο ως διεπιστημονικό αντικείμενο στα πανεπιστήμια.

Οι στόχοι του έργου GEOLAND είναι οι εξής:

- προώθηση των τελευταίων καινοτόμων ψηφιακών εργαλείων και τεχνολογιών για την παρακολούθηση του τοπίου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- αύξηση της κατανόησης της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο μεταξύ των φοιτητών πανεπιστημίου και συγκεκριμένα όσον αφορά τις γνώσεις τους για τα τοπία (αναγνώριση, ανάλυση, αξιολόγηση) και τον ορισμό των στόχων ποιότητας του τοπίου.
- να σημειωθεί πρόοδος προς μια συντονισμένη και στοχευμένη προσέγγιση για την καλύτερη δυνατή χρήση των γεωχωρικών τεχνολογιών και των σχετικών δεδομένων και τη συγχώνευσή τους σε διεπιστημονικό επίπεδο με τις οικολογικές υπηρεσίες του εκπαιδευτικού τοπίου.
- υποστήριξη της συμμετοχής των μαθητών στην παρακολούθηση του περιβάλλοντος και στις πρακτικές διαχείρισης του τοπίου.
- να συνθέσει και να ενσωματώσει εύκολα ανακοινώσιμα αποτελέσματα ερευνών σε ένα ευρύ κοινό, ευρήματα κατάλληλα για την ευαισθητοποίηση και τις διαπραγματεύσεις πολιτικής στην Ευρώπη.
- να τονίσει το ρόλο της κατάρτισης των φοιτητών στη χρήση των διαθέσιμων τεχνολογιών γεωπληροφορικής.

Το ερευνητικό πρόγραμμα GEOLAND επιδιώκει να παράγει τα συγκεκριμένα πέντε αποτελέσματα:

- Δημιουργία εκπαιδευτικού εγχειρίδιου για την παρακολούθηση του ευρωπαϊκού τοπίου

- Δημιουργία εκπαιδευτικού σεμινάριο – Διαδικτυακή πλατφόρμα GIS
- Συλλογή των Ευρωπαϊκών πολιτικών για το Τοπίο
- Διαδικτυακή γκαλερί με τις εργασίες των μαθητών
- Δημιουργία ψηφιακού εργαλείου αξιολόγησης της εκπαιδευτικής ετοιμότητας.

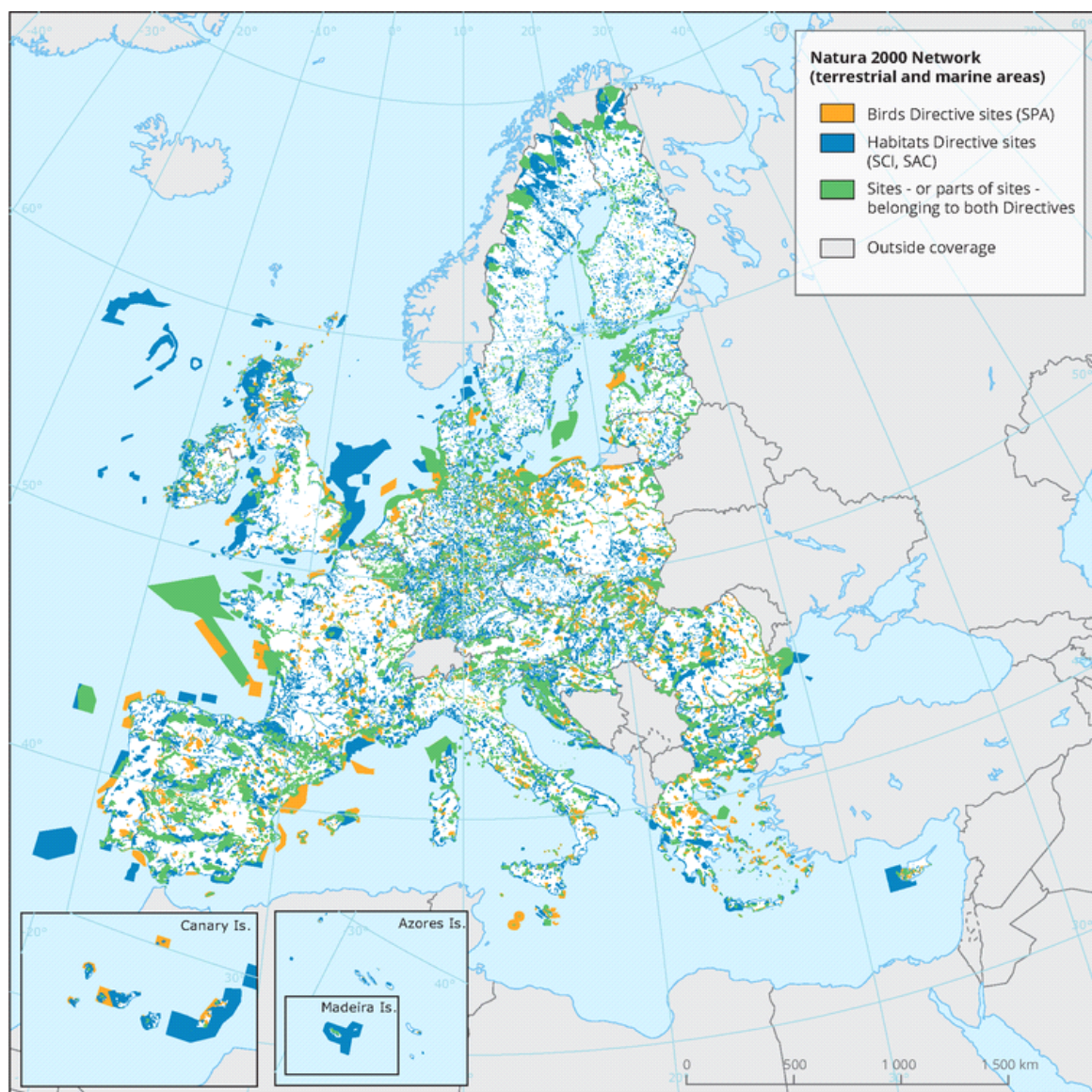
Μεθοδολογία της έκθεσης

Οι εταίροι χρησιμοποίησαν ένα υπόδειγμα έρευνας (παράρτημα 1) που αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του έργου για να ερευνήσουν και να συλλέξουν πληροφορίες για την πολιτική τοπίου από την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ιταλία, το Βέλγιο και τη Βουλγαρία. Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι σε συνεργασία με όλους τους εταίρους συνέλεξαν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της τρέχουσας εφαρμογής της πολιτικής για το τοπίο στις χώρες εταίρους, οδηγώντας στο παρόν έγγραφο συστάσεων πολιτικής.

Μετά τη δημοσίευση αυτής της έκθεσης, οι εταίροι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα απευθυνθούν σε φορείς της εκπαιδευτικής πολιτικής από τις χώρες τους και θα κοινοποιήσουν τα αποτελέσματα της έκθεσης στους φοιτητές των πανεπιστημίων, προκειμένου να καταδείξουν τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται η μεταρρύθμιση της πολιτικής.

Περιοχές NATURA 2000

Το Natura 2000 είναι ένα δίκτυο προστατευόμενων περιοχών που καλύπτει τα πιο πολύτιμα και απειλούμενα είδη και ενδιαιτήματα της Ευρώπης (Εικόνα 1). Πρόκειται για ένα μεγάλο συντονισμένο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών που εκτείνεται σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, τόσο στην ξηρά όσο και στη θάλασσα. Το 2017, το δίκτυο Natura 2000 προστάτευσε 27.312 περιοχές μελέτης που κάλυπταν περίπου το 18% της χερσαίας έκτασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με χερσαία έκταση 787.606 τετραγωνικά χιλιόμετρα και θαλάσσια έκταση 360.350 τετραγωνικά χιλιόμετρα.



Reference data: ©ESRI

Σχήμα 1: Δίκτυο NATURA 2000 (χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές) - Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/natura-2000-network-terrestrial-and>

Οι περιοχές NATURA 2000 αποσκοπούν στην προστασία των οικοτόπων και των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρέπει να θεσπιστούν και να εφαρμοστούν μέτρα διατήρησης και διαχείρισης των συγκεκριμένων περιοχών προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η κατάσταση των φυσικών οικοτόπων και των πληθυσμών των ειδών, που έχουν ιδιαίτερη σημασία, διατηρείται ή/και αποκαθίσταται, ώστε να εξασφαλίζεται η επιβίωσή τους. Αποτελείται από τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης και τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας που έχουν καθοριστεί βάσει της Οδηγίας για τους Οικοτόπους και της Οδηγίας για τα Πουλιά, αντίστοιχα. Σύμφωνα με το NATURA 2000, οι ανθρώπινες δραστηριότητες δεν αποκλείονται, στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι η διαχείριση των περιοχών αυτών είναι βιώσιμη, τόσο από οικολογική όσο και από οικονομική άποψη.

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο αποτελεί μέρος των εργασιών του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά, τον χωροταξικό σχεδιασμό και το περιβάλλον. Ήταν μια απάντηση στην ανησυχία για την αειφόρο ανάπτυξη που εκφράστηκε στη διάσκεψη του Ρίο το 1992, η οποία επανέφερε το τοπίο σε κεντρικό ρόλο στο σχεδιασμό.



Η **Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο (ELC)** (<https://www.coe.int/en/web/landscape/the-european-landscape-convention>) αναπτύχθηκε από τα μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης ως η πρώτη διεθνής σύμβαση που επικεντρώθηκε ειδικά στο τοπίο, προωθώντας την προστασία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό του σε ολόκληρη την Ευρώπη και οργανώνοντας τη διεθνή συνεργασία σε θέματα τοπίου. Η Σύμβαση εγκρίθηκε το 2000 και έγινε νομικά δεσμευτική συνθήκη για τα κράτη που την υπέγραψαν το 2004.

Σύμφωνα με τον Déjeant-Pons (2021), η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο αντιμετωπίζει τις βασικές προκλήσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης στους τομείς των **ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου**. Τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης που έχουν υπογράψει τη Σύμβαση δήλωσαν ότι "ενδιαφέρονται να επιτύχουν μια βιώσιμη ανάπτυξη βασισμένη σε μια ισορροπημένη και αρμονική σχέση μεταξύ των κοινωνικών αναγκών, της οικονομικής δραστηριότητας και του περιβάλλοντος", λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την πολιτιστική διάσταση του τοπίου. Η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης περιγράφεται ως η πλήρης ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής, πολιτιστικής, κοινωνικής και οικονομικής διάστασης. Συνεπώς, η Σύμβαση ήταν **επίσης η πρώτη διεθνής συνθήκη αφιερωμένη στην αειφόρο ανάπτυξη, με την πολιτιστική διάσταση να αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό παράγοντα**.

Το άρθρο 1 της Σύμβασης ορίζει: "Τοπίο είναι μια περιοχή, όπως την αντιλαμβάνονται οι άνθρωποι, της οποίας ο χαρακτήρας είναι αποτέλεσμα της δράσης και της αλληλεπίδρασης φυσικών ή/και ανθρωπίνων παραγόντων". Το LIFESCAPE (2022) προτείνει ότι η ELC εισάγει έναν εκτεταμένο ορισμό που περιλαμβάνει πολλές διαφορετικές διαστάσεις που υπάρχουν στα τοπία. Αυτά τα πολλαπλά στοιχεία περιλαμβάνουν οπτικές συνιστώσες, αλλά και περιβαλλοντικές και ανθρωπογενείς πτυχές όπως η βιοποικιλότητα, το έδαφος, το νερό, το κλίμα, η κληρονομιά και οι κοινωνικοοικονομικές συνιστώσες.

Οι συμβάσεις καλύπτουν μια ευρεία ποικιλία τοπίων, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών, αστικών και περιαστικών περιοχών, ορεινών και πεδινών περιοχών, συμπεριλαμβανομένων των χερσαίων, εσωτερικών υδάτων και θαλάσσιων περιοχών. Αφορά όχι μόνο τα φυσικά τοπία που θα μπορούσαν να θεωρηθούν "εξαιρετικά", αλλά και εκείνα που θα μπορούσαν να

θεωρηθούν "καθημερινά" ή ακόμη και υποβαθμισμένα. Το τοπίο είναι επομένως τόσο η φυσική πραγματικότητα της γης και τα χαρακτηριστικά της, οι ποιότητες και οι ιδιότητές της, όσο και η αναπαράσταση που κάνουμε γι' αυτήν, όπως η ενσυναίσθηση που έχουμε με τη γη και τα συναισθήματα και τα συναισθήματα που μας προκαλεί.

Η Σύμβαση ενθαρρύνει τις δημόσιες αρχές να υιοθετήσουν πολιτικές και μέτρα σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο για την προστασία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό των τοπίων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Παρέχει ευκαιρίες για μια ευέλικτη προσέγγιση των τοπίων των οποίων τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά απαιτούν διάφορους τύπους δράσης, που κυμαίνονται από την αυστηρή διατήρηση μέσω της προστασίας, της διαχείρισης και της βελτίωσης έως την πραγματική δημιουργία. Προτείνει επίσης νομικά και χρηματοδοτικά μέτρα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, με στόχο τη διαμόρφωση "πολιτικών τοπίου" και την προώθηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ τοπικών και κεντρικών αρχών, καθώς και της διασυννοριακής συνεργασίας για την προστασία των τοπίων. Καθορίζει μια σειρά διαφορετικών λύσεων που μπορούν να εφαρμόσουν τα κράτη, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες τους.

Συνεπώς, η Σύμβαση για το τοπίο παρέχει έναν ορισμό της προστασίας, της διαχείρισης και του σχεδιασμού των τοπίων (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2023). Ως προστασία των τοπίων νοούνται οι δράσεις που αναλαμβάνονται για τη διατήρηση των σημαντικών χαρακτηριστικών ενός τοπίου, που δικαιολογούνται από την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς του, η οποία απορρέει από τη φυσική του διαμόρφωση ή/και από την ανθρώπινη δραστηριότητα. Η διαχείριση του τοπίου αφορά δράσεις, από την άποψη της αιφόρου ανάπτυξης, για την εξασφάλιση της τακτικής συντήρησης ενός τοπίου, προκειμένου να καθοδηγούνται και να εναρμονίζονται οι αλλαγές που επιφέρουν οι κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές διαδικασίες. Ο σχεδιασμός σημαίνει ισχυρές, προνοητικές δράσεις που μπορούν να αναληφθούν για την ενίσχυση, την αποκατάσταση ή ακόμη και τη δημιουργία τοπίων.

Αρχές ΕΣΤ

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο είναι ένα γενικό ευρωπαϊκό πλαίσιο προστασίας του τοπίου για τα κράτη της Ευρώπης. Καθορίζει ένα σύνολο γενικών αρχών στις οποίες στηρίζονται οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές πολιτικές για την προστασία του τοπίου και τη διεθνή συνεργασία.

Αποτελείται από το προοίμιο και δεκαοκτώ άρθρα χωρισμένα σε τέσσερα κεφάλαια.

- Κεφάλαιο I - Γενικές διατάξεις - Άρθρο. 1 - 3- στόχοι και πεδίο εφαρμογής- βασικοί ορισμοί,
- Κεφάλαιο II - Μέτρα σε εθνικό επίπεδο - Άρθρο. 4 - 6;
- Κεφάλαιο III - Ευρωπαϊκή συνεργασία - Άρθρο. 7 - 11 (βάση για τη συνεργασία, μέτρα σε διεθνές επίπεδο, ρόλος των επιτροπών που είναι υπεύθυνες για την παρακολούθηση των πτυχών εφαρμογής),
- Κεφάλαιο IV - Τελικές ρήτρες - Άρθρο. 12 - 18- διαδικασίες έγκρισης της σύμβασης.

Στο προοίμιο της Σύμβασης αναφέρεται ότι το τοπίο συμβάλλει στη διαμόρφωση των τοπικών πολιτισμών και ότι αποτελεί βασικό στοιχείο της ευρωπαϊκής φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Αποτελεί βασικό στοιχείο της ατομικής και κοινωνικής ευημερίας και σημαντικό μέρος της ποιότητας ζωής των ανθρώπων παντού.

Ο Πίνακας 1 παρέχει περίληψη των άρθρων της Σύμβασης.

Πίνακας 1: Σύνοψη των άρθρων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο

Άρθρο	Περίληψη
1	Ορίζει βασικούς όρους, όπως: "Τοπίο" - μια περιοχή που γίνεται αντιληπτή από τους ανθρώπους και της οποίας ο χαρακτήρας είναι αποτέλεσμα της δράσης και της αλληλεπίδρασης φυσικών ή/και ανθρώπινων παραγόντων. "Πολιτική τοπίου" - έκφραση από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές γενικών αρχών, στρατηγικών και κατευθυντήριων γραμμών που επιτρέπουν τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων με στόχο την προστασία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό των τοπίων. "Προστασία του τοπίου" - δράσεις για τη διατήρηση και συντήρηση των σημαντικών ή χαρακτηριστικών ενός τοπίου, που δικαιολογούνται από την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς του, η οποία απορρέει από τη φυσική του διαμόρφωση ή/και από την ανθρώπινη δραστηριότητα. "Διαχείριση τοπίου" - δράση, από την άποψη της βιώσιμης ανάπτυξης, για την εξασφάλιση της τακτικής συντήρησης ενός τοπίου, ώστε να καθοδηγούνται και να εναρμονίζονται οι αλλαγές που επιφέρουν οι κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές διαδικασίες. "Σχεδιασμός του τοπίου" - έντονη εμπροσθοβαρής δράση για την ενίσχυση, αποκατάσταση ή δημιουργία τοπίων.
2	Περιγράφει το εδαφικό και λειτουργικό πεδίο εφαρμογής της συνθήκης, το οποίο καλύπτει: • φυσικές, αγροτικές, αστικές και περιαστικές περιοχές, • χερσαίες, εσωτερικές και θαλάσσιες περιοχές • τοπία που θα μπορούσαν να θεωρηθούν εξαιρετικά, καθώς και καθημερινά ή υποβαθμισμένα τοπία. Αναφέρει επίσης, με εξαίρεση το άρθρο 15, ότι η Σύμβαση εφαρμόζεται σε ολόκληρη την περιοχή των κρατών που την έχουν υπογράψει.
3	αναφέρει τους στόχους της συνθήκης, οι οποίοι είναι η προώθηση της προστασίας, της διαχείρισης και του σχεδιασμού του τοπίου και η οργάνωση της ευρωπαϊκής συνεργασίας σε θέματα τοπίου
4	Οι αρμοδιότητες περιγράφονται ως εξής: "Κάθε συμβαλλόμενο μέρος εφαρμόζει την παρούσα σύμβαση, ιδίως τα άρθρα 5 και 6, σύμφωνα με τη δική του κατανομή

	αρμοδιοτήτων, σύμφωνα με τις συνταγματικές αρχές και τις διοικητικές ρυθμίσεις του και τηρώντας την αρχή της επικουρικότητας, λαμβάνοντας υπόψη τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Χωρίς να παρεκκλίνει από τις διατάξεις της παρούσας σύμβασης, κάθε μέρος εναρμονίζει την εφαρμογή της παρούσας σύμβασης με τις δικές του πολιτικές."
5 και 6	Τα υπογράφοντα κράτη δεσμεύονται να αναλάβουν μια σειρά δράσεων που αποσκοπούν στη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους πρωταρχικούς στόχους της ΚΕΑ. Αυτές περιλαμβάνουν την ανάγκη αναγνώρισης των τοπίων στη νομοθεσία, τη θέσπιση πολιτικών που αποσκοπούν στον σχεδιασμό, την προστασία και τη διαχείριση του τοπίου και την ενσωμάτωση του τοπίου σε άλλους τομείς πολιτικής. Τα άρθρα αυτά αναφέρουν τις γενικές και ειδικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Σύμβαση. Περιλαμβάνουν: • θέσπιση και εφαρμογή πολιτικών για το τοπίο με στόχο την προστασία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό του τοπίου • ενσωμάτωση του τοπίου στις περιφερειακές, πολεοδομικές, πολιτιστικές, περιβαλλοντικές, γεωργικές, κοινωνικές και οικονομικές πολιτικές τους. • αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την αξία των τοπίων, το ρόλο τους και τις αλλαγές σε αυτά • προώθηση της κατάρτισης και της εκπαίδευσης στην πολιτική, την προστασία, τη διαχείριση και το σχεδιασμό του τοπίου • εντοπισμός και αξιολόγηση των τοπίων στην επικράτειά τους.
7-9	Τα άρθρα αυτά αφορούν τη διεθνή συνεργασία, τη βοήθεια, την ανταλλαγή ειδικών και πληροφοριών και ενθαρρύνουν τους ενδιαφερόμενους να προετοιμάσουν και να εφαρμόσουν κοινά προγράμματα τοπίου μέσω της ευρωπαϊκής συνεργασίας στην εξέταση και εφαρμογή πολιτικών και προγραμμάτων τοπίου μέσω της παροχής υποστήριξης, της ανταλλαγής πληροφοριών και του προσδιορισμού των διασυννοριακών τοπίων.
10	Καθιερώνει διαδικασίες και διαδικασίες παρακολούθησης.
11	Απευθύνει χαιρετισμό στο Βραβείο Τοπίου του Συμβουλίου της Ευρώπης. Αυτό δημιουργήθηκε για να χαρακτηρίσει μια μόνιμα αποτελεσματική πολιτική τοπίου, που εφαρμόζεται από μια εδαφική αρχή των Μερών, η οποία μπορεί να χρησιμεύσει ως παράδειγμα για άλλες εδαφικές αρχές στην Ευρώπη.
15	Επιτρέπει στους υπογράφοντες να καθορίσουν περιοχές που θα εξαιρεθούν από τη Σύμβαση.
16	επιτρέπει στους υπογράφοντες να καταγγείλουν τη σύμβαση, ανά πάσα στιγμή, με κοινοποίηση προς τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης

Η Σύμβαση αποτελεί, επομένως, ένα διεθνές νομικό πλαίσιο με στόχο την εδραίωση και την κοινή χρήση μιας μακροπρόθεσμης προσέγγισης των θεμάτων τοπίου σε ολόκληρη την ήπειρο, έτσι ώστε οι πολιτικές να λαμβάνουν υπόψη το κοινό περιβάλλον για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές και να αντιμετωπίζουν διασυννοριακές ανάγκες. Οι πολιτικές τοπίου πρέπει να είναι ολιστικές, να αναπτύσσονται σε ολόκληρη την περιοχή, ώστε οι άνθρωποι να μπορούν να απολαμβάνουν το περιβάλλον τους με αξιοπρέπεια και χωρίς διακρίσεις.

Προτείνονται διάφορα νομικά και χρηματοδοτικά μέσα για την εφαρμογή των πολιτικών για το τοπίο (Landgrebe και Naumann, 2013). Σε αυτά περιλαμβάνονται ο σχεδιασμός του τοπίου, με τη συμπερίληψη του τοπίου στις τομεακές πολιτικές και τα μέσα- κοινές χάρτες, συμβάσεις, στρατηγικά σχέδια, μελέτες επιπτώσεων και τοπίου, για παράδειγμα, για προστατευόμενες περιοχές και τοπία, καθώς και για πόρους και χρηματοδότηση, βραβεία τοπίου και ειδικά θέματα όπως τα διασυννοριακά τοπία, η δημιουργία παρατηρητηρίων, κέντρων και ινστιτούτων τοπίου και οι εκθέσεις για την κατάσταση του τοπίου και τις σχετικές πολιτικές. Για την ικανοποίηση αυτών των απαιτήσεων, θα πρέπει να οριστούν ανθρώπινοι και οικονομικοί πόροι από τις δημόσιες αρχές. Αυτοί μπορούν είτε να προορίζονται ειδικά είτε να προέρχονται από άλλους τομείς, καθώς οι πτυχές του τοπίου θα πρέπει να εισαχθούν στις πολιτικές τους.

Υπογράφοντας και επικυρώνοντας την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο, κάθε χώρα δεσμεύεται να εφαρμόσει τις ακόλουθες απαιτήσεις:

- Νομιμοποίηση του τοπίου ως σημαντικού μέρους του περιβάλλοντος που περιβάλλει τους ανθρώπους και της γενικής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς τους
- Καθορισμός και εφαρμογή μιας πολιτικής τοπίου που αποσκοπεί στην προστασία, τη διαχείριση και το σχεδιασμό του τοπίου
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης του κοινού, των οργανισμών και των κυβερνήσεων σχετικά με την αξία των τοπίων, το ρόλο και τις αλλαγές τους
- Ενσωμάτωση του τοπίου στις πολιτικές χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού τους, καθώς και στις πολιτιστικές, περιβαλλοντικές, γεωργικές, κοινωνικές και οικονομικές πολιτικές τους, καθώς και σε κάθε άλλη πολιτική με πιθανές άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις στο τοπίο (LIFESCAPE, 2022).

Τα κράτη συμφωνούν επίσης να θεσπίσουν διαδικασίες για τη συμμετοχή του κοινού, των τοπικών και περιφερειακών αρχών και άλλων ενδιαφερομένων μερών στον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών τοπίου. Οι συστάσεις για τις κατευθυντήριες γραμμές της Σύμβασης παρέχουν ένα σύνολο θεωρητικών, μεθοδολογικών και πρακτικών κατευθυντήριων γραμμών που προορίζονται για τις δημόσιες αρχές που καταρτίζουν και εφαρμόζουν πολιτικές τοπίου βάσει της Σύμβασης (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2023α). Αυτές συμπληρώνονται από τις εργασίες που έχουν αναληφθεί για την ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο στα σχέδια, τις πολιτικές και τις στρατηγικές (Natural England, 2015), παρέχοντας πληροφορίες που βοηθούν τα κυβερνητικά τμήματα, τους οργανισμούς, την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλους οργανισμούς να προστατεύουν και να διαχειρίζονται καλύτερα τα τοπία.

Η Σύμβαση προτείνει ένα σύνολο νομικών και οικονομικών μέτρων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, με στόχο τη διαμόρφωση "πολιτικών τοπίου" και την προώθηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ τοπικών και κεντρικών αρχών, καθώς και της διασυννοριακής συνεργασίας για την προστασία των τοπίων. Οι διατάξεις της σχετικά με την κατανομή των δημόσιων αρμοδιοτήτων κάνουν ρητή αναφορά στην αρχή της επικουρικότητας και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Κατά συνέπεια, τα υπογράφοντα κράτη δεσμεύονται να εμπλέξουν τις τοπικές και περιφερειακές αρχές στη θέσπιση και την εφαρμογή των πολιτικών τοπίου, στις

διαδικασίες αναγνώρισης/αξιολόγησης του τοπίου, στον καθορισμό των ποιοτικών στόχων και στις παρεμβάσεις στις σχετικές περιοχές.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης (2023β) επιβεβαιώνει ότι η Σύμβαση έχει ανοίξει για υπογραφή από τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και για προσχώρηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα ευρωπαϊκά κράτη μη μέλη και τα μη ευρωπαϊκά κράτη. Σύμφωνα με τον ιστότοπό τους (ό.π.) την 1η Ιανουαρίου 2020 40 κράτη είχαν επικυρώσει τη Σύμβαση (Πίνακας 2). Τα υπογράφοντα κράτη δήλωσαν ότι "ενδιαφέρονται για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης που βασίζεται σε μια ισορροπημένη και αρμονική σχέση μεταξύ των κοινωνικών αναγκών, της οικονομικής δραστηριότητας και του περιβάλλοντος", λαμβάνοντας υπόψη την πολιτιστική διάσταση του τοπίου.

Πίνακας 2: Κράτη που έχουν υπογράψει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο (2020)

Υπογράφηκε και επικυρώθηκε	Ανδόρα, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Βέλγιο, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Γαλλία, Γεωργία, Ελλάδα, Δανία, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Δημοκρατία της Μολδαβίας, Μαυροβούνιο, Ολλανδία, Νορβηγία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Άγιος Μαρίνος, Σερβία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Ελβετία, Τσεχική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Τουρκία, Ουκρανία, Φινλανδία.
Υπογράφηκε αλλά δεν επικυρώθηκε	Μάλτα
Ούτε υπογράφηκε ούτε επικυρώθηκε	Αλβανία, Αυστρία, Γερμανία, Λιχτενστάιν, Μονακό και Ρωσική Ομοσπονδία

Οι υπογράφοντες τη Σύμβαση δεσμεύονται να ενσωματώσουν το τοπίο σε όλες τις σχετικές πολιτικές τους και να θεσπίσουν διαδικασίες για τη συμμετοχή του κοινού στον καθορισμό και την εφαρμογή των μέτρων για το τοπίο. Συμφωνούν επίσης να αυξήσουν και να προωθήσουν την ευαισθητοποίηση, την κατάρτιση και την εκπαίδευση σε θέματα που σχετίζονται με το τοπίο, να προσδιορίσουν και να αξιολογήσουν το τοπίο, να καθορίσουν στόχους τοπίου και ποιότητας και να υιοθετήσουν μέτρα που αποσκοπούν στην προστασία, τη διαχείριση και/ή το σχεδιασμό του τοπίου.

Διάφορες επιτροπές εμπειρογνομόνων έχουν οριστεί από την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης ως υπεύθυνες για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης. Οι εργασίες τους αναφέρονται στον Γενικό Γραμματέα και στη συνέχεια στην Επιτροπή Υπουργών.

Διαδικασίες συμμετοχής

Τα υπογράφοντα κράτη αναλαμβάνουν να εφαρμόσουν μέτρα σε εθνικό επίπεδο, μεταξύ των οποίων:

- ευαισθητοποίηση
- κατάρτιση και εκπαίδευση

- προσδιορισμός και αξιολόγηση
- καθορισμός στόχων ποιότητας του τοπίου- και
- εφαρμογή των πολιτικών τοπίου.

Η Σύμβαση προβλέπει ότι κάθε υπογράφων κράτος θα πρέπει να θεσπίζει διαδικασίες για τη συμμετοχή άλλων ενδιαφερόμενων φορέων που έχουν συμφέροντα στον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών τοπίου. Πράγματι, οι συστάσεις της Επιτροπής Υπουργών (2017), αναφέρουν ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να "εγγυώνται το δικαίωμα συμμετοχής του κοινού, των τοπικών και περιφερειακών αρχών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των μη κυβερνητικών οργανώσεων, που ενδιαφέρονται για τον καθορισμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των πολιτικών τοπίου".

Θα πρέπει να ληφθούν ειδικά μέτρα, όπως η ευαισθητοποίηση, η κατάρτιση και η εκπαίδευση, για την εφαρμογή πολιτικών τοπίου που αποσκοπούν στην εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω της προστασίας, της διαχείρισης και του σχεδιασμού του τοπίου. Πρόκειται για την αύξηση της ευαισθητοποίησης της κοινωνίας των πολιτών, των ιδιωτικών οργανώσεων και των δημόσιων αρχών σχετικά με την αξία των τοπίων, το ρόλο τους και τις αλλαγές σε αυτά. Τα μέτρα περιλαμβάνουν την προώθηση της κατάρτισης ειδικών στην αξιολόγηση και τις λειτουργίες του τοπίου, καθώς και διεπιστημονικά προγράμματα κατάρτισης στην πολιτική, την προστασία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό του τοπίου, για επαγγελματίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, καθώς και για τις μη κερδοσκοπικές ενώσεις. Προωθούνται σχολικά και πανεπιστημιακά μαθήματα στους σχετικούς κλάδους, αντιμετωπίζουν τις αξίες που αποδίδονται στα τοπία και τα ζητήματα που τίθενται.

Τα υπογράφοντα κράτη αναμένεται να θεσπίσουν συγκεκριμένα νομικά, διοικητικά, φορολογικά ή χρηματοδοτικά μέσα για την εκπλήρωση των στόχων που περιγράφονται στη σύμβαση. Επιπλέον, συμφωνούν να συνεργαστούν διεθνώς παρέχοντας τεχνική και επιστημονική βοήθεια και ανταλλάσσοντας ειδικούς σε θέματα τοπίου για εκπαίδευση και ενημέρωση.

Εφαρμογή της ευρωπαϊκής πολιτικής για το τοπίο σε ευρωπαϊκή κλίμακα

Σε γενικές γραμμές, υπάρχει ευρεία συμφωνία ότι για την αντιμετώπιση των ζητημάτων του τοπίου απαιτείται μεγαλύτερη συνεργασία σε διαφορετικές κλίμακες. Σύμφωνα με τους Reed κ.ά. (2023), απαιτούνται ολοκληρωμένες προσεγγίσεις τοπίου με πολυεπίπεδη διακυβέρνηση για τη συμμετοχή των διαφόρων ενδιαφερόμενων ομάδων ενδιαφερομένων στις πολυτομεακές, κοινωνικο-οικολογικές προκλήσεις που συνεπάγεται η διακυβέρνηση του τοπίου.

Ο Bynoe (2021) περιγράφει τη διεθνή Πολυ-Επίπεδη Διακυβέρνηση (ΠΕΔ) ως τη δημιουργία μιας σταθερής ιεραρχίας πολιτικής εξουσίας με διαδικασίες λήψης αποφάσεων που εμπλέκει μια πληθώρα πολιτικά ανεξάρτητων αλλά κατά τα άλλα αλληλοεξαρτώμενων διακρατικών φορέων - ιδιωτικών και δημόσιων - σε διαφορετικές κλίμακες σε περισσότερο ή λιγότερο συνεχείς διαδικασίες διαπραγμάτευσης, διαβούλευσης ή εφαρμογής. Για την αντιμετώπιση του τοπίου, η Σύμβαση για το τοπίο ενθάρρυνε τη δημιουργία συνεργατικών δικτύων ως απάντηση στις πολύπλοκες κοινωνικοπεριβαλλοντικές προκλήσεις.

Η ΠΕΔ εστιάζει επίσης στην αυξημένη συμμετοχή και αλληλεπίδραση των μη κρατικών φορέων στη διακυβέρνηση σε συνδυασμό με την αποκέντρωση της εξουσίας από το κεντρικό κράτος. Όσον αφορά το τοπίο, τα ζητήματα πολιτικής είναι σύνθετα πολυκρατικά προβλήματα, όπου οι λύσεις πρέπει να αντιμετωπιστούν μέσω των δεσμών μεταξύ κοινωνικών και οικολογικών συνιστωσών.

Σύμφωνα με τον Déjeant-Pons (2021), οι εξελίξεις στη γεωργία, τη δασοκομία, τις τεχνικές βιομηχανικής και ορυκτής παραγωγής και στον περιφερειακό σχεδιασμό, την πολεοδομία, τις μεταφορές, τις υποδομές, τον τουρισμό και την αναψυχή και, σε γενικότερο επίπεδο, οι αλλαγές στην παγκόσμια οικονομία, έχουν οδηγήσει σε πολλές περιπτώσεις στην υποβάθμιση, την τυποποίηση ή τη μετατροπή των τοπίων. Η Σύμβαση επισημαίνει ότι ιδίως πολλές αγροτικές και περιαστικές περιοχές έχουν υποστεί και συνεχίζουν να υφίστανται εκτεταμένες αλλαγές και χρήζουν μεγάλης προσοχής τόσο από τις αρχές όσο και από το κοινό.

Ο κύριος στόχος της Σύμβασης για το τοπίο είναι να προωθήσει την καθιέρωση της πολιτικής για το τοπίο στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης διατομεακής συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η Σύμβαση επιβεβαιώνει ότι το τοπίο πρέπει να ενσωματωθεί στις πολιτικές περιφερειακού και πολεοδομικού σχεδιασμού και στις πολιτιστικές, περιβαλλοντικές, γεωργικές, κοινωνικές και οικονομικές πολιτικές, καθώς και σε κάθε άλλη πολιτική με πιθανό άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο στο τοπίο. Οι αρμόδιες δημόσιες αρχές επιφορτίστηκαν με την εισαγωγή μιας γενικής διαδικασίας σχεδιασμού και ανάπτυξης με την καθιέρωση ενός συνόλου συμφωνημένων γενικών αρχών, στρατηγικών και κατευθυντήριων γραμμών που θα ενθάρρυναν τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων σε διάφορους τομείς, με στόχο την προστασία, τη διαχείριση και το σχεδιασμό του τοπίου σε διάφορες κλίμακες.

Αρμόδιες επιτροπές εμπειρογνομόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης, που έχουν συσταθεί βάσει του καταστατικού της Σύμβασης, ορίζονται από την Επιτροπή Υπουργών του Οργανισμού, για να παρακολουθούν την εφαρμογή της. Το Πρόγραμμα Εργασίας της Σύμβασης, το οποίο υιοθετείται από τις διασκέψεις του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Σύμβαση και τη Διευθύνουσα Επιτροπή που είναι αρμόδια για το τοπίο (Steering for Culture, Heritage and Landscape - CDCPP), υλοποιείται από τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία διαβιβάζει στην Επιτροπή Υπουργών εκθέσεις σχετικά με τις εργασίες που εκτελούνται και τη λειτουργία της Σύμβασης.

Τα μέσα για την εφαρμογή των πολιτικών τοπίου ή την εισαγωγή της διάστασης του τοπίου στις τομεακές πολιτικές μπορεί να είναι είτε κανονιστικά είτε εθελοντικά. Η κανονιστική εφαρμογή εξαρτάται από την υπάρχουσα νομοθεσία και το είδος του στόχου, δηλαδή από το επιθυμητό αποτέλεσμα όσον αφορά την προστασία, τη διαχείριση ή τον σχεδιασμό. Τα μέτρα μπορεί να περιλαμβάνονται σε έγγραφα χωροταξικού σχεδιασμού ή να προβλέπουν συγκεκριμένα μέσα. Η εθελοντική εφαρμογή βασίζεται σε συμφωνίες, χάρτες, σήματα ποιότητας ή συμβάσεις μεταξύ των αρχών και των σχετικών φορέων.

Η σύσταση διευκρινίζει ότι για την εφαρμογή των πολιτικών για το τοπίο θα πρέπει να εισαχθεί μια γενική διαδικασία σχεδιασμού και ανάπτυξης. Αυτή θα πρέπει να χρησιμοποιεί ειδικά μέσα και να προβλέπει τη συμπερίληψη της διάστασης του τοπίου στα τομεακά μέσα.

Επισημαίνεται ότι τα μέσα χρησιμοποιούνται ήδη σε αρκετές χώρες και κάθε μία από αυτές μπορεί να αποτελέσει πρότυπο είτε για τη δημιουργία νέων μέσων είτε για τη βελτίωση των υφιστάμενων. Οι κύριες κατηγορίες είναι: σχεδιασμός του τοπίου (σχέδια μελέτης του τοπίου που περιλαμβάνονται στο χωροταξικό σχεδιασμό)- ένταξη του τοπίου στις τομεακές πολιτικές και μέσα- κοινές χάρτες, συμβάσεις και στρατηγικά σχέδια- μελέτες επιπτώσεων και τοπίου- αξιολογήσεις των επιπτώσεων των δραστηριοτήτων στο τοπίο που δεν υπόκεινται σε μελέτη επιπτώσεων- προστατευόμενες περιοχές και τοπίο- σχέση μεταξύ τοπίου και κανονισμών που αφορούν την πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά- πόροι και χρηματοδότηση- βραβεία τοπίου- παρατηρητήρια, κέντρα και ινστιτούτα τοπίου- εκθέσεις για την κατάσταση του τοπίου και πολιτικές τοπίου- διαχείριση των διασυνοριακών τοπίων.

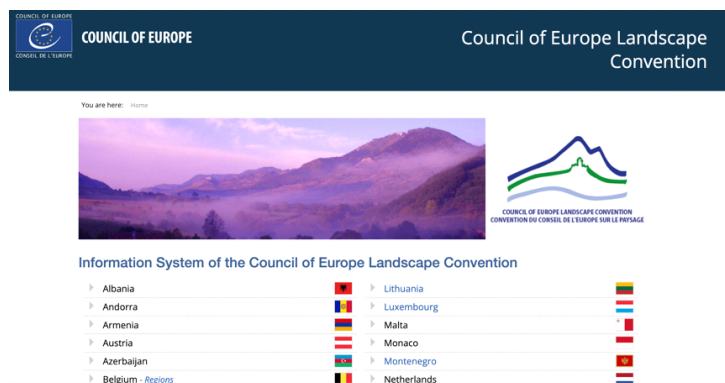
Διαφορετικά οργανωτικά και σχεδιαστικά μέσα χρησιμοποιούνται ήδη σε πολλές χώρες και κοινοποιούνται μέσω του Συμβουλίου της Ευρώπης, έτσι ώστε το καθένα να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρότυπο είτε για τη δημιουργία νέων προσεγγίσεων είτε για τη βελτίωση των υφιστάμενων. Οι κύριες κατηγορίες πολιτικής είναι ο σχεδιασμός του τοπίου (σχέδια μελέτης του τοπίου που περιλαμβάνονται στο χωροταξικό σχεδιασμό)- η ένταξη του τοπίου στις τομεακές πολιτικές και μέσα- κοινές χάρτες, συμβάσεις και στρατηγικά σχέδια- μελέτες επιπτώσεων και τοπίου- αξιολογήσεις των επιπτώσεων των δραστηριοτήτων στο τοπίο που δεν υπόκεινται σε μελέτη επιπτώσεων- προστατευόμενες περιοχές και τοπίο- σχέση μεταξύ τοπίου και κανονισμών που αφορούν την πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά- πόροι και χρηματοδότηση- βραβεία τοπίου- παρατηρητήρια, κέντρα και ινστιτούτα τοπίου- εκθέσεις για την κατάσταση του τοπίου και τις πολιτικές τοπίου- και η διαχείριση των διασυνοριακών τοπίων.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης διοργανώνει τακτικά εθνικά ή περιφερειακά σεμινάρια και συμπόσια, εργαστήρια, συναντήσεις και συνέδρια σχετικά με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο. Στόχος τους είναι η προώθηση της συζήτησης για το τοπίο και η υιοθέτηση πολιτικών για την εφαρμογή της Σύμβασης. Σκοπός τους είναι να παρουσιάσουν την πρόοδο που σημειώνεται σε διάφορες χώρες και πλαίσια στη λειτουργία της Σύμβασης και να ασχοληθούν με πρακτικές λεπτομέρειες που σχετίζονται με την εφαρμογή της. Παρέχουν ένα φόρουμ για συζήτηση σχετικά με το τοπίο και τις πολιτικές τοπίου, με τη συμμετοχή κυβερνητικών εκπροσώπων, επαγγελματιών, εκπροσώπων του πληθυσμού και του ιδιωτικού τομέα. Οι εκδηλώσεις αυτές συνεχίζουν να παρέχουν ευκαιρίες σε εμπειρογνώμονες και ομάδες εργασίας να συναντηθούν και να καταρτίσουν συστάσεις. Εξετάζουν επίσης τις θεματικές εκθέσεις που συντάσσουν οι εμπειρογνώμονες του Συμβουλίου της Ευρώπης και διατυπώνουν προτάσεις δράσης. Επιπλέον, εξετάζουν τις προτάσεις των διεθνών κριτικών επιτροπών για το Βραβείο Τοπίου του Συμβουλίου της Ευρώπης. Τα εργαστήρια εφαρμογής του Συμβουλίου της Ευρώπης έχουν ως στόχο να παρουσιάσουν νέες ιδέες και επιτεύγματα. Αποτελούν ένα φόρουμ για την ανταλλαγή πρακτικών και ιδεών.

Η μέριμνα για τη διάσταση του τοπίου στις διεθνείς πολιτικές και προγράμματα έχει οδηγήσει σε συνεργασία όσον αφορά την τεχνική και επιστημονική βοήθεια και την ανταλλαγή ειδικών σε θέματα τοπίου για κατάρτιση και ανταλλαγή πληροφοριών. Η ανταλλαγή θεωρητικών, μεθοδολογικών και εμπειρικών ιδεών μεταξύ των ειδικών του τοπίου και η μάθηση από αυτές

τις εμπειρίες είναι θεμελιώδους σημασίας για τη διασφάλιση της κοινωνικής και εδαφικής συνάφειας της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το τοπίο και την επίτευξη των στόχων της.

Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών για τη Σύμβαση για το Τοπίο



Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το Τοπίο (https://elcl6.coe.int/WebForms/Public_List.aspx) έχει δημιουργήσει ένα σύστημα πληροφοριών. Παρέχει ηλεκτρονική πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τα κύρια θέματα της Σύμβασης, συνοπτικές εκθέσεις σχετικά με τις εθνικές και περιφερειακές πολιτικές για την εφαρμογή της Σύμβασης και τις εργασίες που διεξάγονται για την εφαρμογή της. Το πληροφοριακό σύστημα απευθύνεται σε αρχές, οργανισμούς ή πολίτες που αναζητούν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές για το τοπίο. Για την επεξήγηση ορισμένων όρων που χρησιμοποιούνται, δημιουργήθηκε ένα γλωσσάριο.

Η πλατφόρμα πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο έχει ως στόχο να διασφαλίσει τη συλλογή και την ανταλλαγή πληροφοριών για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης στα διάφορα συμβαλλόμενα κράτη μέλη. Οι εκθέσεις που παρουσιάζουν τις πολιτικές τοπίου που ακολουθούνται στα κράτη μέλη συντάσσονται σε τακτική βάση και παρουσιάζονται κατά τη διάρκεια των διασκέψεων του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Σύμβαση.

Διασυνοριακά τοπία

Τα διασυνοριακά τοπία έχουν ειδική πρόβλεψη στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο, όπου προβλέπεται συνεργασία για τη διαχείριση των περιοχών αυτών και ενθάρρυνση της εφαρμογής τοπικών και περιφερειακών προγραμμάτων. Το άρθρο 9 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο προσδιορίζει τη σημασία των διασυνοριακών τοπίων και των περιβαλλοντικών, πολιτιστικών, κοινωνικών και οικονομικών αξιών τους. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές ενθαρρύνονται να συνεργαστούν για την κατάρτιση, κατά περίπτωση, κοινών προγραμμάτων τοπίου με βάση τη Σύμβαση. Οι ενδιαφερόμενοι οργανισμοί ενθαρρύνονται να ενημερώνουν τους άλλους για τις δραστηριότητές τους μέσω του Συστήματος Πληροφοριών του Συμβουλίου της Ευρώπης και να προωθούν την ανταλλαγή εμπειριών.

Βραβείο Τοπίου και Διεθνής Ημέρα Τοπίου

Το βραβείο τοπίου παρέχεται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο για την αναγνώριση ιδιαίτερα αποτελεσματικών πολιτικών ή μέτρων που υιοθετούνται από τοπικές ή περιφερειακές αρχές ή μη κυβερνητικές οργανώσεις για την προστασία, τη διαχείριση ή/και το σχεδιασμό του τοπίου τους. Αυτά χρησιμεύουν έτσι ως παραδείγματα για άλλες εδαφικές αρχές. Το βραβείο και οι ειδικές μνείες απονέμονται κάθε δύο χρόνια με βάση τις προτάσεις της κριτικής επιτροπής και την απόφαση της Επιτροπής Υπουργών. Υπάρχουν τέσσερα κριτήρια για το βραβείο, η βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, η υποδειγματική αξία, η συμμετοχή του κοινού και η ευαισθητοποίηση.

Κάθε χρόνο, η 20η Οκτωβρίου γιορτάζεται ως Διεθνής Ημέρα Τοπίου του Συμβουλίου της Ευρώπης, όταν πραγματοποιείται το άνοιγμα της Σύμβασης προς υπογραφή. Με την ευκαιρία αυτή, υιοθετούνται πολιτικές δηλώσεις και διοργανώνονται εκδηλώσεις.

Αναφορές

Bieling, C., and Plieninger, T., 2017, *The Emergence of Landscape Stewardship in Practice, Policy and Research*, Cambridge University Press Cambridge

Bynoe, D.M., 2021. *Multi-Level Governance, Climate Change Adaptation, and Agri-Environmental Stewardship in Small States* (Διδακτορική διατριβή, Phd Thesis, The University of Twente, The Netherlands).

Charlton G 2021 Celebrating 20 years of the Landscape Convention, *Landscape Journal* https://issuu.com/landscape-institute/docs/12421_landscape_issue_1-2021_v8a_issuu/s/11610001

Επιτροπή Υπουργών (2017), Σύσταση CM/Rec(2017)7 της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη σχετικά με τη συμβολή της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο στην άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας με σκοπό την αειφόρο ανάπτυξη, https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=0900001680750d64.

Συμβούλιο της Ευρώπης (2023α), <https://www.coe.int/en/web/landscape/establishment-and-implementation-of-landscape-policies>

Συμβούλιο της Ευρώπης (2023b), <https://www.coe.int/en/web/landscape>

De Montis A (2014), Επιπτώσεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο στα εθνικά συστήματα σχεδιασμού: *Landscape and Urban Planning* 124, 53-65.

Déjeant-Pons M. (2021), The Implementation of the European Landscape Convention 2000-2020, https://edizionicafoscarini.unive.it/media/pdf/books/978-88-6969-563-6/978-88-6969-563-6-ch-01_NSs4lx7.pdf

Dressel, S., Johansson, M., Ericsson, G. and Sandström, C., (2020). Αντιλαμβανόμενη προσαρμοστική ικανότητα σε ένα περιβάλλον πολυεπίπεδης διακυβέρνησης: Ο ρόλος του συνδετικού, γεφυρωτικού και συνδετικού κοινωνικού κεφαλαίου. *Environmental Science & Policy*, 104, σελ. 88-97.

Ομοσπονδία EUROPARC <https://www.europarc.org/european-policy/council-of-europe/the-european-landscape-convention/>

García-Martín, M., Bieling, C., Hart, A., Plieninger, T., (2016), Integrated landscape initiatives in Europe: Land Use Policy 58:43-53.

Green Infrastructure North-West (2023), Green Infrastructure to combat climate change, <http://www.greeninfrastructurenw.co.uk/climatechange/doc.php?docID=147>

ICOMOS-UK (2006) Implementing the ELC <https://icomos-uk.org/wp-content/uploads/2019/11/ICOMOS-UK-Implementing-the-European-Landscape-Convention-2006.pdf>

Hersperger, A.M., Bürgi, M., Wende, W., Bacău, S. και Grădinaru, S.R., (2020). Παίζει το τοπίο ρόλο στον στρατηγικό χωροταξικό σχεδιασμό των ευρωπαϊκών αστικών περιοχών;. *Landscape and Urban Planning*, 194, σ. 103702.

Karimi, A. και Adams, V.M., (2019). Σχεδιασμός για το μέλλον: Συνδυασμός χωρικά εκπεφρασμένων δημόσιων προτιμήσεων με πολιτικές ιδιοκτησίας για την υποστήριξη του σχεδιασμού χρήσεων γης. *Land use policy*, 82, σσ. 497-508.

Kozar, R., Galang, E., Alip, A., Sedhain, J., Subramanian, S. and Saito, O., (2019). Πολυεπίπεδα δίκτυα για λύσεις βιωσιμότητας: η περίπτωση της διεθνούς σύμπραξης για την πρωτοβουλία Satoyama. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 39, σσ. 123-134.

Kristensen, L.S. και Primdahl, J., (2020). Η χάραξη στρατηγικής για το τοπίο ως οδός για την ενσωμάτωση της πολιτικής και τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών: Παραδείγματα από ένα δανικό ερευνητικό πρόγραμμα δράσης. *Journal of Environmental Planning and Management*, 63(6), σ. 1114-1131.

Landgrebe R και Naumann S (2013). The European Landscape Convention, LEADRS <http://leddris.aegean.gr/eu-policies/242-european-landscape-convention.html>

Landscape Institute (2022), The European Landscape Convention (ELC), <https://www.landscapeinstitute.org/policy/13732-2/>

LIFESCAPE (2022), Ευρωπαϊκή Σύμβαση Τοπίου, <http://www.lifescape.eu/european-landscape-convention.html>

Miller, A. B., Larson L.R., Wimpey J, and Reigner N. (2020) Outdoor recreation and environmental stewardship: Η βιώσιμη συμβίωση. *US Department of Agriculture, Forest Service, Pacific Northwest Research Station* (2020): 227-244.

Natural England (2022), The European Landscape Convention, <https://publications.naturalengland.org.uk/publication/6361194094919680>

Nature England (2015), Integrating the European Landscape Convention, part 1, <https://publications.naturalengland.org.uk/file/5193652990115840>

Qiu J et al (2018) Evidence-based causal chains for linking health, development, and conservation actions. *Bioscience* 68(3):182-193.

Reed, J., Chervier, C., Borah, J.R., Gumbo, D., Moombe, K.B., Mbanga, T.M., O'Connor, A., Siangulube, F., Yanou, M. and Sunderland, T., (2023). Συν-παραγωγή θεωρίας αλλαγής για τη λειτουργικοποίηση ολοκληρωμένων προσεγγίσεων τοπίου. *Sustainability Science*, 18(2), 839-855.

Roe, M. (2010) Αλλαγή πολιτικής και εφαρμογή του ELC: Καθορισμός μιας βάσης για την κατανόηση των επιπτώσεων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο στο Ηνωμένο Βασίλειο <https://eprints.ncl.ac.uk/156426>

Sayer, J., Margules, C., Boedhihartono, A.K., Dale, A., Sunderland, T., Supriatna, J. and Saryanthi, R., (2015). Προσεγγίσεις τοπίου: ποιες είναι οι προϋποθέσεις επιτυχίας; *Sustainability Science*, 10, σελ. 345-355.

Sayer, J., Sunderland, T., Ghazoul, J., Pfund, J.L., Sheil, D., Meijaard, E., Venter, M., Boedhihartono, A.K., Day, M., Garcia, C. and Van Oosten, C., (2013). Δέκα αρχές για μια προσέγγιση τοπίου για τη συμφιλίωση της γεωργίας, της διατήρησης και άλλων ανταγωνιστικών χρήσεων γης. *Πρακτικά της Εθνικής Ακαδημίας Επιστημών*, 110(21), σ. 8349-8356.

Shivakoti, R., Howlett, M., Fernandez, V. and Nair, S., (2021). Διακυβέρνηση διεθνών καθεστωτικών συμπλεγμάτων μέσω μηχανισμών πολυεπίπεδης διακυβέρνησης: Μαθήματα από την πολιτική για το νερό, τη δασοκομία και τη μετανάστευση. *International Journal of Water Resources Development*, 37(4), σ. 658-675.

UNISCAPE (2020), Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο, <https://www.uniscape.eu/the-european-landscape-convention/>

WLO (2022), The European Landscape Convention and its application in the Netherlands <https://www.landschap.nl/the-european-landscape-convention-and-its-application-in-the-netherlands/>